

**BUGUNGI KUNDA YOSHLAR TARBIYASIGA SALBIY TA’SIR
KO’RSATUVCHI MA’NAVIY-MAFKURAVIY OMILLAR**

Tursunboyeva Zeboxon Zokirjon qizi

*Namangan davlat universiteti
boshlang’ich ta’lim yo’nalishi talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bugungi kunda yoshlar ma’naviyatiga ijobiy va salbiy ta’sir qiluvchi omillar ilmiy jihatdan asoslangan. Ma’lumki dunyo miqyosida kundan-kunga shiddat bilan kechayotgan tahlikali jarayonlar insoniyat hayotining barcha jabhalarida jumladan, ma’naviy-ma’rifiy sohalarga ham jiddiy ta’sir o’tkazmoqda. Bu esa o’z navbatida o’sib kelayotgan yoshlar tafakkurida turli xil o’zgarishlarga sabab bo’lmoqda.*

Kalit so’zlar: *mafкура, ma’naviyat, yot g’oya, loqayd, taraqqiyot, islom, dunyoqarash.*

**ДУХОВНО-ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ, ОКАЗЫВАЮЩИЕ
НЕГАТИВНОЕ ВЛИЯНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕ МОЛОДЕЖИ СЕГОДНЯ**

Турсунбаева – дочь Зебохона Закирджона.

*Наманганский государственный университет
ученик начальной школы*

Аннотация: *В данной статье научно обоснованы факторы, которые положительно и отрицательно влияют на духовность современной молодежи. Известно, что опасные процессы, происходящие изо дня в день в глобальном масштабе, оказывают серьезное влияние на все стороны жизни человека, в том числе на духовную и образовательную сферы. Это, в свою очередь, вызывает различные изменения в мышлении молодежи.*

Ключевые слова: *идеология, духовность, чуждая идея, безразличие, прогресс, ислам, мировоззрение.*

**PIRITUAL-IDEOLOGICAL FACTORS HAVING A NEGATIVE EFFECT ON
YOUTH EDUCATION TODAY**

Tursunbayeva is the daughter of Zebokhon Zakirjon

**Namangan State University
student of primary education**

Abstract: *In this article, the factors that positively and negatively affect the spirituality of young people today are scientifically based. It is known that the dangerous processes that are happening day by day on a global scale have a serious impact on all aspects of human life, including the spiritual and educational spheres. This, in turn, causes various changes in the thinking of young people.*

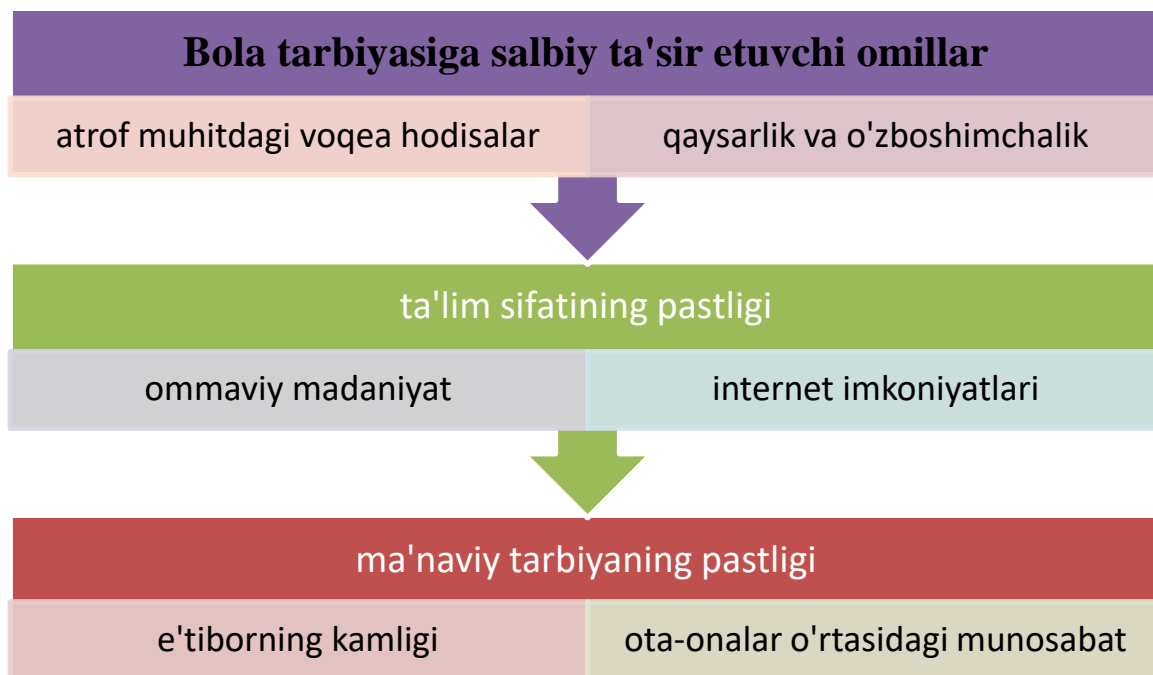
Key words: *ideology, spirituality, alien idea, indifference, progress, Islam, worldview.*

Ma'lumki, xalq va jamiyat hayotida ulkan ahamiyat kasb etib, uning taraqqiyot darajasini yangi bosqichga yuksaltiruvchi g'oyalar nisbatan ilgariroq paydo bo'ladi. Mana shu g'oya katta maqsad yo'lidagi o'zgarishlarni ilg'ay oladigan, ko'plarni birlashtira oladigan, insonlar qalbi va ongiga singib, ularning hayotiy maqsadlariga aylanadi. Yana bir tushuncha mavjudki, avvalo, insonlar ongi, tafakkuri, dunyoqarashi, atrofdagi voqea – hodisalarga munosabati o'zgarsagina ular davlat, jamiyat hayotini ya'ni siyosiy tuzumlarini hamda ijtimoiy munosabatlarni o'zgartira oladilar.

Prezidentimiz ta'kidlab o'tganlaridek: Ayniqsa hozirgi zamonda, dunyodagi ilg'or xalqlar katta-katta marralar sari intilayotgan bir paytda ma'naviy jihatdan g'aflatda botib, "uxlab yotishga", loqayd bo'lishga hech kimning haqqi yo'q. Barcha fojia va muammolar, Vatanga, millatga kelajakka xiyonat aynan loqaydlikdan boshlanadi" Har qanday ma'naviyatdan begonalik, madaniyatsizlik boshqa insonlar psixologiyasida ham illat urug'ini paydo qilishdek kuchli xavf tug'diradi. Mana shunday illatlar yoshlarga ham ta'sir ko'rsatadi.

Inson hayoti bir necha bosqichlarga bo'linadi. Bu bosqichda umrning yoshlik bosqichi alohida ahamiyat kasb etadi. Yoshlik insonning eng nozik davri hisoblanib, insonning quvvatga to'lgan va harakatchanligi ziyoda bo'lgan vaqtdir. Shu bilan birga bu davr insonning hayot yo'llarining chorrahasida turgan paytidir. Agar, o'sha chorrahada yaxshi yo'lga kirib olinsa, o'zi, oilasi, xalqi, vatani uchun juda katta yaxshilik sari yuksalgan bo'ladi. Agar mazkur chorrahada yomon yo'lga burilib ketsa, o'zi, oilasi, xalqi, vatani uchun ko'ngilsizlik olib kelgan bo'ladi.

Yoshlar har bir millatning buyuk kelajagidir. Bu esa yoshlarga jiddiy e'tibor qaratilishi lozimligini bildiradi. Har bir shaxsning kelajakda kim bo'lishligi yoshlikdan bilina boshlaydi. Yoshlikda shakillanib qolgan sifatlar insonga butun umr muhrlanib qoladi. Shuning uchun yoshlik paytdan yoshlarning kelajagiga e'tiborsizlik qilinmaslik kerak. Har bir shaxs jamiyatda ulg'ayib, rivojlanayotgan kelajak yoshlarimizning tarbiyasiga o'z munosabatini bildirishi kerak.

Yoshlarning tarbiyasiga ta'sir etuvchi omillar ijobiy va salbiy turlariga bo'linadi. Alloh taoloning oxirgi va mukammal dini –Islomda yoshlarning tarbiyasiga oid ko'plab oyat va hadislar berilgan. Mana shu oyat hadislarga og'ishmasdan, to'laligicha amal qilinsa, Allohning tavfiqi bilan, o'sib o'nayotgan farzandlar chiroyli xulqli, odobli, tarbiyali bo'lib o'sadilar va umrlarining oxirigacha shunday yashaydilar. Ulardan barcha mamnun bo'ladi, insonlarning hurmatiga, muhabbatiga sazovor bo'lishadi. Islom dini hech kimni hech qachon yomonlikka chaqirmaydi balki doimo yaxshilik qilishga, go'zal xulqlar bilan halol yashashga chaqiradi. Bu tarbiyaning islomiy ko'rinishi. Buni ijobiy tarbiya deb ataladi.

Endi salbiy tarbiya qanday bo'ladi, nimadan kelib chiqadi? Salbiy tarbiya bu ijobiy tarbiyaning aksi bo'lib, uning salbiy ekanligi faqatgina ta'lim orqali bilinadi. Uning kelib chiqishi johillik sababidan, qaysarlik va bo'ysinmaslikdan, nafsga berilib ketishdan kelib chiqadi.

Yoshlarning tarbiyasiga ta'sir etuvchi eng muhim omillardan biri internetdan noo'rin foydalanishdir! Darhaqiqat, internetning imkoniyatlari cheksiz. Agar undan unumli foydalanilsa katta yutuqlarga erishish mumkin. Biroq, bugungi globallashuv davrida yoshlarni turli tahdidlardan asrash, ularda xalqaro tarmoq tomonidan taqdim etilayotgan turli axborot oqimlardan haqqoniy ma'lumotlarni saralay bilish, to'g'ri va maqsadli foydalanish madaniyatini yuksaltirish, axborot xavfsizligini ta'minlash g'oyat muhim ahamiyat kasb etmoqda. Yana bir muhim jihati borki, mobil aloqa vositalarni voyaga yetmagan yosh go'daklarga kattalarning o'zi berib qo'yyapdi. Shu jihatdan, avvalo, ota-onalarimizga tarbiyaviy kitoblarni o'qitishimiz ham maqsadga muvofiq sanaladi.

Forobiy inson kamolotida ta’lim- tarbiyaning muhimligini ta’kidlab: “Munosib inson bo’lishi uchun insonda ikki xil imkoniyat:ta’lim va tarbiya olish imkoniyati bor. Ta’lim olish orqali nazariy kamolotga erishiladi,tarbiya kishilar bilan muloqotda axloqiy qadr-qimmatni va amaliy faoliyatni yaratishga olib boradigan yo’ldir...”deydi. Abu Rayxon beruniy inson va axloqiy tarbiya haqida fikr yuritar ekan ,”Insonga yer yuzini obod etishi va uni boshqarib turishi uchun aql-zakovat ato etilgan.Shuning uchun har bir inson yuksak axloqli bo’lishi lozim” deydi.

Muqaddas islom dinimizning bu borada ko’rsatmalari qanday ?

“ Ey iymon keltirganlar!O’zingizni va ahlingizni yoqilg’isi odamlaru toshdan bo’lgan o’tdan saqlang...”.(Tahrim6). Shunday ekan o’sib kelayotgan yosh avlodni, ularning ongiga ta’sir qiluvchi har qanday salbiy holatlardan himoya qilish iymonli kishilarning burchi ekan.

Xulosa o’rnida shuni aytish mumkinki, bas, biz yoshlar oldimizdagi ulkan katta marralarga yetishimiz uchun bugungi vaqtimizni zoye qilmaslikka, keraksiz internet balosiga kirib ketmaslikka, berilgan keng imkoniyatlardan unumli foydalanishga,vatanimiz ,dinimiz uchun xizmat qiladigan fidoyilardan bo’lishga intilmog’imiz va doimo harakatdan to’xtamasligimiz shart!

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Mirziyoyev Sh.M.Yangi o’zbekiston strategiyasi.-T.:O’zbekiston,2021.-B.299.
- 2.Abdurauf Fitrat. Tanlangan asarlar.T.:Ma’naviyat,2006.B.214-216.
- 3.Islomov Z,M., Sirojiddinov Sh.S.,O’sarova F.X. Buyuk allomalar ijodida ahillik va bag’rikenglik g’oyalari.-T.:JIDU, 2005. – B.4.
- 4.Valixonova G.Millatlararo munosabatlarni mustahkamlanishida milliy-madaniy markazlar faoliyati//Madaniyat chorrahalarida/2020,1-son.